

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня
молодшого бакалавра

галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»

Київ 2021

ВСТУП

Програма фахового вступного випробування призначена для вступників, які здобувають ступінь «бакалавр» за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» (на базі освітнього ступеню «молодший спеціаліст»).

Вступне випробування – комплекс тестових завдань, які дозволяють виявити рівень підготовки, ступінь володіння професійними знаннями для опанування ступеня «бакалавр» за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» (на базі освітнього ступеню «молодший спеціаліст»).

Метою програми є забезпечення вступників інформацією щодо структури та змісту випробування, а також створення необхідних умов для оцінювання знань, здобутих у процесі навчання за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки молодших спеціалістів відповідної спеціальності.

Вступне випробування складається з тестової перевірки знань, що формують уміння, визначені кваліфікаційною характеристикою.

Програма вступних випробувань містить такі розділи:

1. Основи менеджменту.
2. Економіка України.

Розділи програми розроблено на основі нормативних програм дисциплін, що увійшли до його складу. Під час підготовки вступникам рекомендується користуватися літературою, наведеною у списку рекомендованих джерел.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Еволюція поглядів на сутність менеджменту. Сутність та співвідношення категорій «управління», «менеджмент», «адміністрування», «керування».

Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Функціональні види менеджменту. Соціально-економічна природа управлінської праці. Рівні менеджерів: CEO, вищий середній та низовий. Ролі менеджера за Г. Мінцбергом. Менеджер та підприємець: спільні та відмінні риси.

Сутність і генезис поняття «організація». Системний підхід в теорії організації: сутність та принципи. Поняття керуючої та керованої підсистем в організації. Модель організації як відкритої системи: «вхід», процес перетворення, «вихід». Різновиди організацій в суспільстві: органічні та механістичні, прості та складні, формальні та неформальні.

Закони, закономірності та принципи менеджменту. Закон в менеджменті: поняття та аспекти трактування. Різновиди законів

менеджменту: спеціалізації, інтеграції та демократизації управління, співвідношення керуючої та керованої підсистем, закон пропорційного розвитку системи управління, закон економії часу.

Закономірності в менеджменті: поняття та різновиди: відповідності цілям; відповідності організації системі зовнішнього середовища; інтеграції управління; економії часу; інерції систем; еластичності систем; безперервного удосконалення систем.

Сутність та різновиди принципів менеджменту: цілеспрямованості, врахування потреб та інтересів, ієрархічності, взаємозалежності, динамічної рівноваги, економічності, системності, єдиновладдя. Взаємозв'язок між законами, закономірностями та принципами менеджменту.

Історія розвитку менеджменту. Передумови виникнення науки управління. Класичні школи менеджменту. Еволюція наукових концепцій менеджменту: концепція наукового управління, концепція адміністративного управління, концепція управління з позиції психології і людських відносин, концепція управління з позицій науки про поведінку.

Інтегровані підходи до управління. Сутнісна характеристика процесного, системного, ситуаційного та комплексного підходів до управління.

Розвиток сучасних теорій менеджменту: теорії «управління за цілями» та «суспільства знань» П. Друкера, концепція ефективного управління Т. Пітерса та Р. Уотермана, теорія «організації, що навчається» П. Сенге, гіпотеза прогнозування майбутнього організації І. Ансоффа. ТОП-50 гуру менеджменту.

Функції менеджменту та процес управління. Функції менеджменту: сутність та особливості формування. Класифікація та характеристика функцій менеджменту: загальні (основні) та конкретні (спеціальні). Механізм реалізації функцій менеджменту в організації.

Процес управління в організації: поняття та особливості. Мета процесу управління, його учасники, предмет та засоби здійснення. Управлінський цикл в організації: поняття та складові.

Сутність та складові технології менеджменту. Залежність технології менеджменту від різних факторів. Види технологій менеджменту та їх взаємозв'язок.

Керівництво в системі менеджменту. Поняття керівництва в менеджменті. Фактори та аспекти здійснення керівництва. Сутність та значення влади в менеджменті. Співвідношення категорій «вплив», «влада», «лідерство». Форми впливу та влади в організації. Джерела влади в організації.

Поняття, концепції та моделі лідерства в менеджменті. Теорії лідерства. Характерні риси ефективного лідерства. Стилi лідерства. Типологія лідерів в організації: харизматичний, ситуативний та синтетичний

лідер. Концепції лідерства: особистісних якостей, лідерської поведінки, факторно-аналітична, ситуаційного лідерства, теорія «шлях – ціль» Хауса-Мітчелла. Порівняльний аналіз теорій лідерства.

Сучасні моделі лідерства: атрибутивна, харизматична, перетворююча (реформаторська). Лідерство в побудові команди. Управлінська команда: структура і управлінські ролі.

Методи менеджменту. Сутність та роль методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту. Різновиди методів менеджменту за характером впливу: економічні, організаційно-адміністративні, соціально-психологічні методи менеджменту.

Зміст та класифікація економічних методів менеджменту: економічне планування, комерційний розрахунок, ціни, податки, тарифи.

Зміст та класифікація організаційно-розпорядчих методів менеджменту: розпорядчі та організаційно-стабілізуючі. Форми реалізації методів менеджменту.

Зміст та класифікація соціально-психологічних методів менеджменту: соціальне прогнозування, соціальне планування, соціальне нормування.

Інформація та комунікації в менеджменті. Сутність, призначення та роль інформації в процесі прийняття управлінських рішень. Носії та користувачі управлінської інформації. Вимоги до інформації. Облік інформації в менеджменті: сутність та різновиди.

Поняття і роль комунікацій у структурі організації. Моделі комунікаційного процесу. Різновиди комунікацій. Комунікаційні мережі та комунікаційні стилі. Невербальні комунікації в менеджменті. Аспекти та засоби комунікацій: зміст та параметри побудови.

Прийняття і реалізація управлінських рішень. Сутність управлінських рішень як результату управління. Класифікація управлінських рішень. Рівні прийняття рішень: індивідуальний та організаційний.

Поняття та моделі прийняття управлінських рішень. Процес прийняття управлінських рішень в організації. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.

Методи пошуку та обґрунтування рішень. Методи творчого пошуку альтернативних варіантів рішень. Методи обґрунтування управлінських рішень. Інструменти обґрунтування управлінських рішень.

Методи прийняття та реалізації рішень. Експертні методи прийняття рішень. Суть процесу ухвалення рішень. Типи рішень. Раціональний підхід до ухвалення рішень. Поведінкові аспекти ухвалення рішень. Оформлення управлінських рішень.

Етика і відповідальність в менеджменті. Сутність та значення відповідальності в менеджменті. Види відповідальності: економічна, юридична, етична, соціальна. Прийняття на себе відповідальності.

Поняття та роль соціальної відповідальності в менеджменті. Види соціальної відповідальності працівників. Поняття та роль соціально-відповідальної поведінки менеджерів.

Етичні норми у сучасному менеджменті. Поняття етичної поведінки як сукупності дій та вчинків людей. Види етичних підходів у менеджменті: морально-правовий підхід, концепція справедливості.

Причини неетичної поведінки працівників. Кодекс ділової етики в організації. Репутація менеджерів різних рівнів управління.

Ефективність менеджменту. Поняття та зміст результативності та ефективності менеджменту. Підходи до визначення результативності менеджменту та ефективності менеджменту. Сутність, значення та основні параметри організаційних змін як результат управління.

Показники економічної, організаційної та соціальної ефективності управління, їх склад, методи визначення і оцінка. Види ефективності функціонування організації: індивідуальна, групова, загальноорганізаційна.

Показники та критерії ефективності менеджменту. Комплексний підхід щодо удосконалення системи менеджменту в організаціях. Дієвість, продуктивність, економічність, інноваційність, прибутковість, якість діяльності та якість трудового життя як ключовий критерій оцінювання ефективності менеджменту.

Розділ 2. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ

Економіка України як система. Предмет та завдання дисципліни. Предмет, об'єкт, мета та завдання дисципліни «Економіка України», її місце в системі наук. Методологічні засади, інформаційне забезпечення та практичне застосування дисципліни «Економіка України».

Економіка України як господарська система. Генеза формування (1991-2019 рр.) та розвитку економіки України, її ознаки, суб'єкти та взаємозв'язок компонентів.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, його функції у здійсненні державної регуляторної політики. Державна служба статистики України як спеціальний уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері статистики.

Адміністративно-територіальний поділ та система національних рахунків України. Генеза адміністративно-територіального поділу території України. Державний устрій. Територія як елемент державотворення. Адміністративно-територіальні одиниці в Україні: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. Регіон як структурний елемент економіки України. Поняття регіону та системи регіонів. Класифікація та типологія регіонів.

Система національних рахунків та принципи її побудови. Основні соціально-економічні показники: Валовий внутрішній продукт (ВВП) та

похідні показники; виробництво та розподіл ВВП за видами економічної діяльності; ВВП за категоріями кінцевого використання; структура ВВП за категоріями доходу; витрати-випуск у цінах споживачів; валовий регіональний продукт (ВРП) та його частка в загальному підсумку; ВРП у розрахунку на одну особу; індекси фізичного обсягу ВРП; індекси цін виробників; індекси споживчих цін за регіонами; індекси споживчих цін на основні групи товарів та послуг; продукція промисловості; продукція сільського господарства; капітальні інвестиції; зведений бюджет; експорт та імпорт товарів і послуг.

Структура економіки України. Структурний аналіз економіки України: організаційна, відтворювальна, територіальна (регіональна), галузева, соціальна структури. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) та їх структура. Структурні зрушення в економіці України у період 1991-2020 рр.

Залежність між структурою економіки, її характером та темпами розвитку. Функціонування економіки України: структура виробництва валової доданої вартості; співвідношення організаційно-правових форм господарювання; диспропорції в галузевій та територіальній структурі.

Види відтворювальної структури економіки та її основні пропорції: між виробництвом засобів виробництва і виробництвом предметів споживання, між споживанням основного капіталу та доданою вартістю; між споживанням та нагромадженням; між виробничими галузями та інфраструктурою; між виробництвом продукції в матеріальній формі та діяльністю, що забезпечує їх функціонування (інфраструктурою).

Доходи та рівень життя населення України. Чисельність населення України, його структура, динаміка та особливості відтворення (1991-2020 рр.). Регіональні та локальні системи розселення. Урбанізація та її виміри в регіонах України. Міграційні процеси в Україні у контексті зростаючої соціальної транзитивності.

Структура доходів, витрат та заощаджень населення. Життєвий рівень населення та фактори, які його визначають. Споживчий кошик та його структура. Економічний зміст поняття «якість життя населення». Індекс людського розвитку, Індекс щастя.

Сфера послуг України, її види та функції. Характеристика основних підкомплексів: соціально-побутового, культурно-освітнього, наукового, лікувально-оздоровчого, рекреаційно-туристичного тощо.

Особливості соціального забезпечення та соціального захисту населення в Україні.

Ринок праці в Україні. Сутність понять «трудові ресурси», «економічно активне населення» та «робоча сила». Категорії зайнятості та безробіття. Види безробіття. Номінальна та реальна заробітна плата в Україні. Попит, пропозиція та конкуренція на ринку праці України.

Структура зайнятості в Україні (1991-2020 рр.) та шляхи подолання диспропорцій на ринку праці. Причини, структура та наслідки трудової міграції в Україні. Державне регулювання ринку праці в Україні. Вплив глобалізаційних процесів на ринок праці. Прогноз динаміки зайнятості та безробіття в Україні.

Підприємницька діяльність в Україні. Підприємницька діяльність та її види. Планування та організація підприємницької діяльності в Україні. Показники діяльності суб'єктів господарювання. Добросчесна конкуренція в підприємницькій діяльності. Стимулювання підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємництва. Малий та середній бізнес в Україні (1991-2020 рр.). Регіональні диспропорції розвитку малого та середнього бізнесу в Україні та шляхи їх усунення. Україна у рейтингу Doing Business.

Тіньова економіка, її структура, причини виникнення та макроекономічні наслідки. Аналіз масштабів та особливостей функціонування тіньового сектору економіки України. Шляхи мінімізації масштабів тіньової економіки в Україні.

Промисловість як вид економічної діяльності. Особливості функціонування промисловості в Україні, показники її розвитку: індекс промислової продукції за видами діяльності, виробництво, споживання, експорт, імпорт окремих видів продукції. Видобувні та переробні галузі промисловості. Проблеми ресурсоємності та ресурсозалежності.

Динаміка розвитку (1991-2020 рр.), галузева структура та територіальна організація промисловості України. Паливно-енергетичний комплекс та перспективи його розвитку. Енергетичний баланс. Енергоефективність та енергетична безпека в ринкових умовах. Стратегічні напрями розвитку металургійної галузі України. Машинобудівний комплекс та зрушення в його галузевій та територіальній структурі. Виклики та перспективи розвитку хімічних виробництв у регіонах України. Територіальна організація лісової та деревообробної промисловості. Легка та харчова промисловість.

Будівництво та житлово-комунальне господарство в Україні. Поняття, значення та види будівництва. Показники розвитку будівництва в Україні. Житлово-комунальний комплекс: сутність та роль в сучасних умовах. Специфічні характеристики сфери житлово-комунального господарства та його бюджетне фінансування. Житлово-комунальні послуги, їх сутність, види та економічне значення. Динаміка (1991-2020 рр.) показників житлово-комунального господарства. Формування тарифів в житлово-комунальній сфері. Проблеми функціонування та напрями реструктуризації житлово-комунального комплексу. Державне регулювання житлово-комунального господарства в Україні.

Транспорт та зв'язок в Україні. Роль і місце транспорту у розвитку економіки України. Характеристика розвитку та розміщення окремих видів

транспорту: автомобільний, залізничний, річковий, морський, повітряний, трубопровідний, електротранспорт. Основні показники функціонування транспортної мережі: обсяги перевезення вантажів і пасажирів, середня відстань перевезень, собівартість перевезень, вантажо- і пасажирообіг, пропускна і провізна спроможність та інші.

Транзитні потоки товарів та транзит пасажирів між країнами світу. Державне регулювання сфери транспорту. Основні шляхи підвищення конкурентоспроможності транспортної системи України на світовому ринку перевезень.

Послуги пошти та зв'язку. Засоби зв'язку та Інтернет-комунікації в Україні. Показники якості послуг зв'язку. Охоплення населення України телебаченням та радіомовленням, послугами Інтернет та мобільного зв'язку.

Аграрний сектор в економіці України. Аграрний сектор як бюджетоутворююча сфера економіки, його місце у товарній структурі експорту. Питома вага аграрного сектору у валовій доданій вартості. Макроекономічні показники розвитку аграрного сектору та їх динаміка (1991-2020 рр.). Потенціал аграрного сектору в Україні. Продовольча безпека. Земельні відносини. Диспропорції у розвитку аграрного сектору. Імпортозалежність аграрного сектору економіки України. Регуляторна політика в аграрному секторі. Особливості галузевої та територіальної структури АПК. Показники діяльності сільськогосподарських підприємств. Індекси сільськогосподарської продукції за категоріями господарств та регіонами.

Інноваційно-інвестиційна діяльність в Україні. Сутність та класифікація інновацій. Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості. Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності в промисловості. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами економічної діяльності. Проблема ефективного використання наукового потенціалу. Інноваційна активність регіонів України.

Поняття та види інвестицій. Динаміка інвестування в Україні (1991-2020 рр). Капітальні інвестиції за видами активів. Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності. Створення сприятливого інвестиційного клімату. Взаємозалежність інновацій та інвестицій. Аналіз впливу динаміки інвестицій на розвиток інновацій. Рейтинг інвестиційної привабливості в розрізі сфер економічної діяльності та регіонів України.

Внутрішня торгівля в системі ринкових відносин України. Торгівля як індикатор соціально-економічного розвитку, її сутність, види та функції. Показники розвитку торгівлі: кількість торговельних підприємств, їх торговельна площа; кількість працюючих; товарооборот (загальний, на душу населення, його товарна і географічна структура) та їх динаміка (1991-2019 рр).

Ринок споживчих товарів в Україні. Структура, динаміка та індекси обсягу товарообороту. Інтернет-торгівля. Торговельні мережі, їх сутність, види та перспективи розвитку. Електронна торгівля.

Роль і місце оптової торгівлі у ринковій економіці. Оцінка умов функціонування та фінансово-економічних результатів діяльності підприємств оптової торгівлі. Пріоритетні напрями державного регулювання оптової торгівлі в Україні. Біржова торгівля як вид підприємницької діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах глобалізаційних викликів. Зовнішньоекономічна діяльність України та її види. Національні економічні інтереси України в глобальному конкурентному середовищі. Міжнародне науково-технологічне співробітництво та інвестиційна діяльність України.

Зовнішня торгівля України, динаміка її товарної та географічної структури. Місце України у світових ланцюгах поставок товарів та послуг. Торговельно-економічні зв'язки України з країнами світу.

Поняття та структура платіжного балансу України. Світовий торговельний баланс. Міжнародні валютно-фінансові операції України.

Економіка регіонів України. Регіональне управління та місцеве самоврядування. Потенціал регіонів України та його економічна оцінка: природно-ресурсний, демографічний, науково-технічний, інноваційний, інвестиційний та фінансово-бюджетний. Логістична інфраструктура та форми організації бізнесу в регіонах України.

Природні ресурси: земельні, водні, лісові, мінеральні-сировинні, рекреаційні, енергетичні. Особливості розвитку та функціонування аграрних, приморських, гірських, старопромислових та шахтарських регіонів. Рейтинг конкурентоспроможності регіонів України. Регіональні екологічні проблеми. Регіони України як суб'єкти міжнародних економічних відносин. Транскордонне та міжрегіональне співробітництво.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

До розділу 1. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Безус А. М. Менеджмент: навч. посіб. / А. М. Безус . – К.: АМУ, 2015. – 268 с.
2. *Основи менеджменту : підручник / за ред. А. А. Мазаракі, І. В. Чумаченко. – Харків : Фоліо, 2014. – 846 с.*
3. *Кузьмін О. Є. Менеджмент. Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, Н. Т. Мала, О. Г. Мельник, О. Р. Саніна. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 240 с.*
4. Менеджмент : навч. посіб. / [Г. О. Дорошенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г. О. Дорошенко. – Харків: ВСВ-Принт, 2015. – 299 с.

5. Менеджмент : підручник / Т. Л. Мостенська, В. О. Новак, М. Г. Луцький, О. В. Ільєнко. – 2-ге вид. – К. : Кондор, 2012. – 758 с.
6. Федоренко В. Г. Менеджмент : підручник / В. Г. Федоренко. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2015. – 492 с.

До розділу 2. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ

1. Національна економіка: Підручник. / За ред. П.В. Круша. - К. : Каравела. - 2018. - 533 с.
2. Національні та глобальні детермінанти економічного зростання України : наукова доповідь / за ред. д.е.н. І.М. Бобух ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. дані. – К., 2018. – 390 с., табл., рис. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/sr/299.pdf>
3. *Регіональна економіка: словник термінів /Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Бохан А.В., Головня Ю.І. [та ін.] - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 370 с.¹*
4. Старостенко Г. Г., Онишко С. В., Поснова Т. В. Національна економіка: навч. посібник. – К. : Ліра-К, 2016. – 432 с.
5. *Чернявська О. В. Національна економіка. Навч. посіб. / О. В. Чернявська. – К.: Алерта, 2018. – 502 с.*

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань вступників на фаховому вступному випробуванні для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Загальні положення:

Мета фахового вступного випробування – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми фахового вступного випробування.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Виконуючи тестове завдання, вступнику слід обрати одну правильну відповідь.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Вступники, які отримали менше 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

---

¹ Курсивом виділені літературні джерела, які є в бібліотеці КНТЕУ.